

ZAKON

O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE KOJA SE ODNOSI NA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE U POLJOPRIVREDI

(*"Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 2/2019*)

ČLAN 1

Potvrđuje se Konvencija koja se odnosi na bezbednost i zdravlje u poljoprivredi, usvojena u Ženevi, 21. juna 2001. godine, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Konvencije koja se odnosi na bezbednost i zdravlje u poljoprivredi, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik, glasi:

Konvencija 184

KONVENCIJA KOJA SE ODNOSI NA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE U POLJOPRIVREDI

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada,

Sazvana u Ženevi od strane Administrativnog saveta Međunarodne kancelarije rada, gde se sastala na svojoj 89. sednici od 5. juna 2001. godine,

Imajući u vidu principe ugrađene u relevantne međunarodne Konvencije i Preporuke u oblasti rada, posebno Konvenciju i Preporuku o plantažama, 1958; Konvenciju i Preporuku o davanjima za slučaj povrede na radu, 1964; Konvenciju i Preporuku o inspekciji rada (poljoprivreda), 1969; Konvenciju i Preporuku o bezbednosti i zdravlju na radu, 1981; Konvenciju i Preporuku o službama zaštite zdravlja na radu, 1985, i Konvenciju i Preporuku o hemikalijama, 1990, i

Naglašavajući potrebu za objedinjenim pristupom prema poljoprivredi i uzimajući u obzir širi okvir principa ugrađenih u druge instrumente MOR primenjive u tom sektoru, posebno Konvenciju o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organizovanje, 1948; Konvenciju o pravu na organizovanje i kolektivno pregovaranje, 1949; Konvenciju o najnižoj starosnoj granici, 1973, i Konvenciju o najgorim oblicima dečjeg rada, 1999, i

Imajući u vidu Tripartitnu deklaraciju o principima u vezi sa multinacionalnim preduzećima i socijalnom politikom, kao i relevantne pravilnike u ovoj oblasti, posebno Pravilnik o evidentiranju i obaveštavanju o povredama na radu i profesionalnim bolestima, 1996, i Pravilnik o bezbednosti i zdravlju u šumarstvu, 1998, i

Nakon odluke da se usvoje određeni predlozi u pogledu bezbednosti i zdravlja u poljoprivredi, što je četvrta tačka dnevnog reda sednice, i

Nakon odluke da ovi predlozi uzmu oblik međunarodne konvencije;

usvaja na dan, dvadeset prvog juna dve hiljade prve godine sledeću Konvenciju, koja se može citirati i kao Konvencija o bezbednosti i zdravlju u poljoprivredi, 2001.

I OBIM

Član 1

U ovoj Konvenciji izraz **"poljoprivreda"** obuhvata poljoprivredne i delatnosti u šumarstvu koje obavljaju poljoprivredna preduzeća, uključujući proizvodnju useva, delatnosti u šumarstvu, uzgoj stoke i insekata, primarnu preradu poljoprivrednih i životinjskih proizvoda koju obavlja operater preduzeća ili se ona obavlja u njegovo ime, kao i upotrebu i održavanje mehanizacije, opreme, uređaja, alata i poljoprivrednih objekata, uključujući svaki proces, skladištenje, operaciju ili prevoz u nekom poljoprivrednom preduzeću, koji su direktno povezani sa poljoprivrednom proizvodnjom.

Član 2

U ovoj konvenciji izraz **"poljoprivreda"** ne obuhvata:

- (a) poljoprivredu za lično izdržavanje;
- (b) industrijske procese u kojima se koriste poljoprivredni proizvodi kao sirovine i sa njima povezane usluge; i
- (v) industrijsku eksploataciju šuma.

Član 3

1. Nadležni organ Članice koja ratifikuje ovu konvenciju, nakon konsultovanja sa relevantnim reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika:

(a) može da izuzme određena poljoprivredna preduzeća ili ograničene kategorije radnika od primene ove konvencije ili nekih njenih odredaba, kada se pojave posebni problemi u značajnom obimu; i

(b) obavezan je da, u slučaju takvih izuzetaka, napravi planove za postepenu primenu na sva preduzeća i sve kategorije radnika.

2. Svaka Članica je obavezna da, u svom prvom izveštaju o primeni Konvencije koji se podnosi u skladu sa članom 22. Ustava Međunarodne organizacije rada, navede sve izuzetke u skladu sa stavom 1(a) ovog člana i obrazloži razloge za te izuzetke. U svim narednim izveštajima, obavezna je da opiše sve mere koje je preduzela u cilju postepenog proširivanja primene odredaba ove konvencije na radnike na koje se konvencija odnosi.

II OPŠTE ODREDBE

Član 4

1. Imajući u vidu nacionalne uslove i praksu i nakon konsultovanja sa relevantnim reprezentativnim organizacijama radnika i poslodavaca, Članice su obavezne da formulišu, sprovode i periodično preispituju koherentnu nacionalnu politiku o bezbednosti i zdravlju u poljoprivredi. Ova politika obavezno mora da ima za cilj sprečavanje povreda na radu i oštećenja zdravlja koji proističu iz, povezane su sa, ili se dešavaju u toku rada, tako što će se eliminisati, svesti na najmanju meru ili kontrolisati rizici u poljoprivrednoj radnoj sredini.

2. U tom cilju, u nacionalnim zakonima i propisima se obavezno mora:

(a) imenovati nadležni organ odgovoran za sprovođenje politike i primenu nacionalnih zakona i propisa o bezbednosti i zdravlju u poljoprivredi,

(b) precizirati prava i dužnosti poslodavaca i radnika u pogledu bezbednosti i zdravlja u poljoprivredi, i

(v) ustanoviti mehanizme za međusektorsku koordinaciju između relevantnih organa i tela za poljoprivredni sektor i utvrditi njihove funkcije i odgovornosti, uzimajući u obzir njihovu komplementarnost, kao i nacionalne uslove i praksu.

3. Imenovani nadležni organi obavezni su da predvide korektivne mere i odgovarajuće kazne u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, uključujući, prema potrebi obustavu ili ograničenje onih poljoprivrednih delatnosti koje predstavljaju neposredan rizik po bezbednost i zdravlje radnika, dok se ne isprave uslovi koji su bili povod za obustavu ili zabranu delatnosti.

Član 5

1. Članice su obavezne da, za poljoprivredna radna mesta, obezbede adekvatan i odgovarajući sistem inspekcije koja raspolaže svim odgovarajućim sredstvima.

2. U skladu sa nacionalnim propisima, nadležni organ može da poveri određene inspekcijske poslove na regionalnom ili lokalnom nivou, na pomoćnoj osnovi, odgovarajućim vladinim službama, javnoj instituciji ili privatnoj instituciji pod kontrolom vlade ili može povezati ove službe i institucije sa izvršavanjem takvih poslova.

III PREVENTIVNE I MERE ZAŠTITE

Opšti deo

Član 6

1. U meri koja je u saglasnosti sa nacionalnim zakonima i propisima, poslodavac ima obavezu da obezbedi bezbednost i zdravlje radnika u svim aspektima u vezi sa radom.

2. Nacionalni zakoni i propisi ili nadležni organ moraju predvideti i obezbediti da uvek kad na radnom mestu u poljoprivredi dva ili više poslodavaca obavljaju delatnosti, ili uvek kad delatnosti obavljaju jedan ili više poslodavaca i jedan ili više samozaposlenih lica, oni obavezno sarađuju na primeni obaveza u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu. Ako je moguće, nadležni organ propisuje opšte procedure za ovu saradnju.

Član 7

U cilju usklađenosti sa nacionalnom politikom iz člana 4. Konvencije, nacionalni zakoni i propisi ili nadležni organ moraju predvideti i obezbediti, uzimajući u obzir veličinu preduzeća i prirodu njegove delatnosti, da poslodavac ima obavezu da:

(a) vrši odgovarajuću procenu rizika u vezi sa bezbednošću i zdravljem radnika i na osnovu tih rezultata, usvoji preventivne i mere zaštite kako bi se obezbedilo da u svim uslovima njihove predviđene upotrebe, sve poljoprivredne delatnosti, radna mesta, mehanizacija, oprema, hemikalije, alati i procesi pod kontrolom poslodavca budu bezbedni i u skladu sa propisanim standardima bezbednosti i zdravlja,

(b) obezbedi radnicima u poljoprivredi odgovarajuće i adekvatno osposobljavanje i sveobuhvatne instrukcije o bezbednosti i zdravlju i sva neophodna uputstva ili nadzor, uključujući informacije o opasnostima i rizicima povezanim sa njihovim radom i postupcima koji se preduzimaju radi njihove zaštite, uzimajući u obzir nivo njihovog obrazovanja i razlike u jeziku, i

(v) bez odlaganja preduzme mere da zaustavi svaku operaciju u kojoj se javlja neposredna i ozbiljna opasnost po bezbednost i zdravlje i po potrebi evakuiše radnike.

Član 8

1. Radnici u poljoprivredi imaju pravo da:

(a) budu obavešteni i konsultovani o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu uključujući rizike od novih tehnologija,

(b) učestvuju u primeni i preispitivanju mera bezbednosti i zdravlja, i u skladu sa nacionalnim zakonima i praksom, izaberu predstavnike za bezbednost i zdravlje na radu i predstavnike u odborima za bezbednost i zdravlje na radu, i

(v) se uklone od opasnosti koja proističe iz njihove radne aktivnosti kada imaju razumno opravdanje da veruju da postoji neposredan i ozbiljan rizik po njihovu bezbednost i zdravlje i da o tome bez odlaganja obaveste svog pretpostavljenog. Oni ne smeju biti stavljeni u nepovoljan položaj zbog takvih postupaka.

2. Radnici u poljoprivredi i njihovi predstavnici imaju obavezu da se pridržavaju propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu i da sarađuju sa poslodavcem kako bi se on pridržavao svojih obaveza i odgovornosti.

3. Procedure za izvršavanje prava i obaveza iz st. 1. i 2. moraju biti ustanovljene u nacionalnim zakonima i propisima, od strane nadležnog organa, kolektivnim ugovorom ili na drugi odgovarajući način.

4. Kada se odredbe ove konvencije primenjuju kako je predviđeno u stavu 3, moraju se prethodno obaviti konsultacije sa relevantnim reprezentativnim organizacijama zainteresovanih poslodavaca i radnika.

Bezbednost mehanizacije i ergonomija

Član 9

1. Nacionalni zakoni i propisi ili nadležni organ moraju propisati da mehanizacija, oprema, uključujući ličnu zaštitnu opremu, uređaji i ručni alati koji se koriste u poljoprivredi budu usklađeni sa nacionalnim ili drugim priznatim standardima bezbednosti i zdravlja i da se moraju na odgovarajući način montirati, održavati i čuvati.
2. Nadležni organ je obavezan da preduzme mere da obezbedi da proizvođači, uvoznici i dobavljači poštuju standarde iz stava 1. ovog člana i da pružaju odgovarajuće i adekvatne informacije, uključujući oznake upozorenja na opasnost, na službenom jeziku ili jezicima zemlje korisnika, korisnicima i na zahtev organu.
3. Poslodavci su obavezni da obezbede da radnici dobiju i razumeju informacije o bezbednosti i zdravlju koje dostavljaju proizvođači, uvoznici i dobavljači.

Član 10

Nacionalnim zakonima i propisima se mora propisati da se poljoprivredna mehanizacija i oprema:

(a) koristi samo za rad za koji je namenjena, osim ako je upotreba izvan početno projektovane namene ocenjena kao bezbedna u skladu sa nacionalnim propisima i praksom, a naročito da se ne sme koristiti za prevoz ljudi, osim ako nije projektovana i adaptirana tako da može da prevozi lica, i

(b) da njome obavezno rukuju osposobljena i kompetentna lica, u skladu sa nacionalnim propisima i praksom.

Prenošenje i prevoz materijala

Član 11

1. Nadležni organ, nakon konsultovanja sa relevantnim reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika, obavezan je da utvrdi uslove bezbednosti i zdravlja na radu u slučaju prenošenja i prevoza materijala, posebno prilikom ručnog prenošenja. Ovi uslovi moraju biti zasnovani na proceni rizika, tehničkim standardima i mišljenju lekara, i pri tome se moraju uzeti u obzir svi relevantni uslovi pod kojima se obavlja rad u skladu sa nacionalnim propisima i praksom.

2. Od radnika se ne sme tražiti niti im se sme dozvoliti da obavljaju ručno prenošenje ili prevoz tereta koji iz razloga težine ili prirode verovatno može da ugrozi njihovu bezbednost i zdravlje.

Dobro upravljanje hemikalijama

Član 12

Nadležni organ je obavezan da preduzme mere, u skladu sa nacionalnim propisima i praksom, kako bi se obezbedilo da:

(a) postoji odgovarajući nacionalni sistem ili neki drugi sistem koji je odobrio nadležni organ koji utvrđuje precizne kriterijume za uvoz, klasifikaciju, pakovanje i obeležavanje hemikalija koje se koriste u poljoprivredi i za njihovu zabranu ili ograničenje;

(b) oni koji proizvode, uvoze, dobavljaju, prodaju, prenose, skladište ili odlažu hemikalije koje se koriste u poljoprivredi poštuju nacionalne i druge priznate standarde bezbednosti i zdravlja, i da daju odgovarajuće i adekvatne informacije korisnicima na odgovarajućem službenom jeziku ili jezicima u zemlji i, na zahtev i nadležnom organu i

(v) postoji odgovarajući sistem za bezbedno prikupljanje, recikliranje i odlaganje hemijskog otpada, hemikalija kojima je istekao rok i praznih posuda od hemikalija tako da se izbegne njihova upotreba u druge svrhe i eliminišu ili na najmanju meru svedu rizici po bezbednost i zdravlje i po životnu sredinu.

Član 13

1. Nacionalni zakoni i propisi ili nadležni organ dužni su da obezbede postojanje preventivnih i mera zaštite za upotrebu hemikalija i rukovanje hemijskim otpadom na nivou preduzeća.

2. Te mere, između ostalog, obuhvataju:

(a) pripremu, rukovanje, upotrebu, skladištenje i prevoz hemikalija;

(b) poljoprivredne delatnosti koje dovode do disperzije hemikalija;

(v) održavanje, popravku i čišćenje opreme i posuda za hemikalije; i

(g) odlaganje praznih posuda i obrada i odlaganje hemijskog otpada i hemikalija kojima je istekao rok.

Rukovanje životinjama i zaštita od bioloških rizika

Član 14

Nacionalnim zakonima i propisima mora se obezbediti da se rizici kao što su oni od infekcije, alergije ili trovanja sprečavaju ili drže na minimumu kada se rukuje biološkim agensima, i da aktivnosti kada se radi sa životinjama, stokom i u području objekata za smeštaj životinja, budu u skladu sa nacionalnim ili drugim priznatim standardima bezbednosti i zdravlja.

Poljoprivredna postrojenja

Član 15

Izgradnja, održavanje i popravka poljoprivrednih postrojenja mora biti u skladu sa nacionalnim zakonima, propisima i uslovima u vezi sa bezbednošću i zdravljem.

IV OSTALE ODREDBE

Mladi radnici i opasan rad

Član 16

1. Najniža starosna granica za rad u poljoprivredi koji po svojoj prirodi ili uslovima u kojima se obavlja verovatno može štetno da utiče na bezbednost i zdravlje mladih ne sme biti niža od 18 godina.
2. Vrsta zaposlenja ili rada na koje se odnosi stav 1. ovog člana utvrđuju se nacionalnim zakonima i propisima ili od strane nadležnog organa, nakon konsultovanja sa relevantnim reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika.
3. Bez obzira na stav 1. ovog člana, nacionalni zakoni i propisi ili nadležni organ mogu, nakon konsultovanja sa relevantnim reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika, dozvoliti obavljanje rada iz tog stava od 16 godina starosti pod uslovom da se mladim radnicima pruži odgovarajuće prethodno osposobljavanje i da im se pruži potpuna zaštita bezbednosti i zdravlja.

Privremeni i sezonski radnici

Član 17

Moraju se preduzeti mere da se obezbedi da radnici koji obavljaju privremeni rad, kao i sezonski radnici, imaju istu bezbednost i zaštitu zdravlja kao i uporedivi stalno zaposleni radnici u poljoprivredi.

RADNICE

Član 18

Moraju se preduzeti mere da se obezbedi da se uzmu u obzir posebne potrebe poljoprivrednih radnica u odnosu na trudnoću, dojenje i reproduktivno zdravlje.

Dobrobit i smeštajni objekti

Član 19

Nacionalni zakoni i propisi ili nadležni organ moraju propisati, nakon konsultovanja sa relevantnim reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika:

- (a) obezbeđivanje odgovarajućih objekata za dobrobit radnika bez troškova po radnika i
- (b) minimum smeštajnog standarda za radnike koji zbog prirode svog rada moraju privremeno ili stalno da žive u preduzeću.

Radno vreme

Član 20

Radno vreme, noćni rad i vreme odmora za radnike u poljoprivredi moraju biti u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima ili kolektivnim ugovorima.

Osiguranje za slučaj povreda na radu i profesionalnih bolesti

Član 21

1. U skladu sa nacionalnim propisima i praksom, radnici u poljoprivredi moraju biti osigurani u nekom sistemu osiguranja ili socijalne zaštite za slučaj smrtnih i drugih povreda na radu i profesionalnih bolesti, kao i za slučaj invalidnosti i drugih zdravstvenih rizika, koje obezbeđuje osiguranje koje je u najmanju ruku isto kao i ono koje uživaju radnici u drugim sektorima.
2. Takvi sistemi osiguranja mogu biti ili deo nacionalnog sistema ili mogu imati neki drugi oblik u skladu sa nacionalnim zakonom i praksom.

Završne odredbe

Član 22

O formalnoj ratifikaciji ove konvencije obaveštava se Generalni direktor Međunarodne kancelarije rada u cilju registracije.

Član 23

1. Ova konvencija je obavezujuća samo za one članice Međunarodne organizacije rada čije su ratifikacije registrovane kod Generalnog direktora Međunarodne kancelarije rada.
2. Ona stupa na snagu 12 meseci od dana kada su kod Generalnog direktora registrovane ratifikacije dve članice.
3. Nakon toga, ova konvencija će stupiti na snagu za svaku Članicu 12 meseci nakon datuma registracije njene ratifikacije.

Član 24

1. Članica koja je ratifikovala ovu konvenciju može da je otkaže nakon isteka perioda od deset godina od datuma kada je Konvencija prvi put stupila na snagu, obaveštenjem koje se dostavlja Generalnom direktoru Međunarodne kancelarije rada na registrovanje. Takav otkaz stupa na snagu tek po isteku godinu dana od datuma njegovog registrovanja.
2. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju i koja ne iskoristi pravo otkaza predviđeno ovim članom u roku od godinu dana nakon isteka perioda od deset godina na koji se poziva prethodni stav, obavezuje se na još jedan period od deset godina i, nakon toga, može da otkaže ovu konvenciju po isteku svakog perioda od deset godina pod uslovima predviđenim ovim članom.

Član 25

1. Generalni direktor Međunarodne kancelarije rada obaveštava sve članice Međunarodne organizacije rada o registracijama svih ratifikacija i otkaza koje su mu dostavile članice Organizacije.
2. Kod obaveštavanja članica Organizacije o registraciji druge ratifikacije o kojoj je obavešten, Generalni direktor skreće pažnju članicama Organizacije na datum kada će Konvencija stupiti na snagu.

Član 26

Generalni direktor Međunarodne kancelarije rada dostavlja Generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, radi registracije u skladu sa članom 102. Povelje Ujedinjenih nacija, sve podatke o svim ratifikacijama i otkazima koje je registrovao u skladu sa odredbama prethodnih članova.

Član 27

Kada smatra da je neophodno, Administrativni savet Međunarodne kancelarije rada podnosi Opštoj konferenciji izveštaj o funkcionisanju ove konvencije i ispituje poželjnost stavljanja na dnevni red Konferencije pitanje njene izmene u celini ili delimično.

Član 28

1. U slučaju da Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se menja ova konvencija u celini ili delimično, osim ako se novom konvencijom drugačije ne predvidi:

(a) ratifikacija nove izmenjene konvencije od strane Članice *ipso jure* uključuje momentalni otkaz ove konvencije, bez obzira na odredbe člana 24, ako i kada nova izmenjena konvencija stupi na snagu;

(b) od dana stupanja na snagu nove konvencije, ova konvencija prestaje da bude otvorena za ratifikaciju od strane članica.
2. Ova konvencija će u svakom slučaju ostati na snazi po svom sadržaju i formi za one članice koje su je ratifikovale, a nisu ratifikovale novu izmenjenu konvenciju.

Član 29

Engleska i francuska verzija teksta ove konvencije podjednako su punovažne.

ČLAN 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Međunarodni ugovori".